

1.

Lää'kk**sää'mtee'ggest uvddum lää'jj mu'ttmest**

Ee'tiik-kää'dd tu'mmstögg meäldlânji
kää'mtet sää'mtee'ggest uvddum lää'jj (974/1995) 18 e–18 i, 23 a, 26 b, 26 d, 27 a, 42 a da 42 b §, nâkmen ko tóin liâ 18 e–18 i, 42 a da 42 b § lää'jjest 1725/1995, 23 a da 27 a § laa'jjin 1279/2002 da 335/2020, 26 b § laa'jjin 1279/2002 da 852/2020, di 26 d lää'jjest 1279/2002,
muu'ttet 1–4, 4 a, 5–16, 18, 18 a, 18 d, 19–25, 25 a, 26, 26 a, 27–31, 31 a, 31 c, 31 h, 32, 34, 35, 38–40 da 40 c §, 5 láagg pá'jikke'rjtöözz, 41 §, 6 láagg pá'jikke'rjtöözz, 42 da 43 §,
 nâkmen ko tóin liâ 1, 21, 22, 24, 25, 25 a, 26, 26 a, 27, 28, 31, 31 a, 31 c, 31 h, 34, 35 da 40 c § lää'jjest 1279/2002, 4 a § lää'jjest 335/2020, 5, 13, 15, 20, 30 da 43 § vue'ssen lää'jjest 1279/2002, 9 § vue'ssen lää'jjest 626/2011, 16, 18 a, 18 d da 42 § lää'jjest 1725/1995, 18 § vue'ssen lää'jjest 1026/2003, 23 § laa'jjin 1279/2002 da 335/2020, 40 § laa'jjin 1279/2002 da 852/2020, di 41 § lää'jjest 852/2020, di
lää'zztet lákka odd 9 a, 9 b, 17 a, 17 b, 25 b, 41 a–m, 43 a da 43 b § di meälddöözz tån nalla:

1 láakk

Aalmjallaž šio'ttâlm

1 §

Lää'jj mie'rr

Sä'mmlain algmeeran lij jiöččmie'reemvuöiggâdvuöđâž čööđ viikkâm diö'tt sä'mmlai dommvuu'dest jii'jjež kiöl da kulttuur kuöskki jiöččvaaldâšm tön mie'ldd mâ'te tån lää'jjest da jee'res sää'jjest lää'jjest šio'tteet. Tån jiöččvaaldâšma kuulli tuâjai vääras sä'mmla va'lljee jiöččmie'reemvuöiggâdvuöđâž tieudee'l vaalivui'm sää'mtee'gğ köskkvuöđsteez.

Sää'mte'gğ toi'mmai vuöiggâdvuö'ttministeria vaaldâšmsue'rjest.

2 §

Riikk tâllöözlaž vasttös

Riikk täällarvvlöözâst älgg va'rrijed ri'jtjeei mie'rctie'gğ tån lää'jjest jurddum tuâjaid.

3 §

Vuöiggâdvuö'tt šöddâd mie'rkkuum vaal-logstö'kke

Vuöiggâdvuö'tt šöddâd mie'rkkuum vaal-logstö'kke lij oummust, kää'tt âänn jii'jjes sä'mmli'žžen, oudldee'l što:

1) ooumaž jiöčč le'be aainâš öhtt suu puärrsin, le'be maaddârpuärrsin le'be puärraz maaddârpuärrsin lij mättjam sää'mkiöl vuöšsmös kiöllnes; le'be

2) aainâš öhtt suu puärrsin lij mie'rkkuum le'be lij leämmaž mie'rkkuum jiönstemvuöiggâdvuö'ttne'kken oddee'jmannu l. peei'v 2027 le'be tön mähpa riöššum sää'mtee'gğ vaalin.

Vaal-logstö'kke mie'rkkummuž oudldössân lij še, što tån lää'jjest šio'ttuom ää'jj, meerlažvuöđ da meerkee'rjuö'd'll'jöözz kuöskki jiönstemvuöiggâdvuö'd jee'res kai'bbjöözz teäuddje.

4 §

Sä'mmlai dommvu'vdd

Sä'mmlai dommvu'din juu'rdet meälddössân äärrai ka'rtte mie'rkkuum vuu'd, kää'tt âänn se'st Jeänöög, Aanar da Uccjoogg koo'ddi vuu'did di Suä'djel kää'ddest äärrai Lappi paalgâskää'dd vuu'd.

4 a §

Vaaldäšmvuõiglaž šioṭṭõõzzi suävldummuš

Sää'mtegega da tön täimmorgaanid suävldet vaaldäšmlää'jj (434/2003), ve'rgǵnii'kki toi'mmjummuž õõlmäsvuõdäst uvddum lää'jj (621/1999), arkiivlää'jj (831/1994) da lää'jj liädglaž ä'sšummšest ve'rgǵnektoi'mmjummšest (13/2003), jös tän lää'jjest jeät nuu'bbnalla šioṭṭuku.

2 lääkk

Sää'mtee'gǵ tuäj

5 §

Sää'mtee'gǵ aalmjallaš täimmvä'ldd

Sää'mtee'gǵ tuäjjan lij tu'mmjed sä'mmlai jii'jjez kiöl, kulttuur di sää'j alggmeeran kuõskki aa'sšin di häiddad täid õhttnet tuäjaid. Jee'res aa'sšin sää'mte'gǵ oou'dad sä'mmlai jioṭṭmie'rreemvuõiggädvuõd teäuddjummuž.

Sä'mmlai jioṭṭmie'rreemvuõiggädvuõd õõõd viikkâm diõtt sää'mte'gǵ vuässäätt sagstõõllâm- da õhttsažtoi'mmjemõõlgtõõzz meäldlânji 9 §:st jurddum aa'sši valmstõõllmõ'sše da tu'mmstõktuõiju. Tuäjees kuulli aa'sšin sää'mte'gǵ vuäitt tuejjeed ve'rgǵnii'kkid alttõõzzid da e'tkkõõzzid di u'vdded ciälklmid, ooudäsviikkad da vaaldšmed sää'mkulttuur di miõttad teäggdõõzz.

Sää'mkiöl da kulttuur tuõ'll'jummuž da ooudäsviikkmoõõžž staaâm diõtt sää'mte'gǵ toi'mmai sää'm-mäitt'tõõzz da -škooultõõzz ä'sšobddjen da oou'dad tõi ooudäsviikkmoõõžž obbvõõttân.

Täimmvälldses kuulli aa'sšin sää'mte'gǵ äänn tu'mmjemvää'ld mä'te tän lää'jjest le'be jeä'rben jee'res sää'jest lää'jjest šioṭteet.

Tuäjees kuulli aa'sšin sää'mte'gǵ älgg peä'lstes staaâm vuäddvuõiggädvuõdi da ooumažvuõiggädvuõdi teäuddjummuž. Sää'mte'gǵ älgg ää'nned pukid oummid õõutverdsânji da sooggbie'li tää'ssäärv oou'dee'l tön mie'ldd ko laa'jjin tää'rkben šioṭteet.

Sää'mte'gǵ ra'vvai toi'mmjummšes vääras tuäjiriäšsmõõžž.

6 §

Sä'mmlai ee'ttkästmõš

Sää'mte'gǵ ee'ttkästt sä'mmlaid meersaž da meeraikõskksaž tuäjaines.

7 §

Čiõlgtõs

Sää'mte'gǵ tuejjad juõ'kk ee'jj ee'ttič-kädda čioṭlgtõõzz tõ'st, mii miärkteei lij šõddâm sä'mmlaid kuõskki aa'sši ouddnummšest. Čioṭlgtõs vuäitt ää'nned se'st e'tkkõõzzid tääimain, koid taarbšet sä'mmlai vuõiggädvuõdi staaâm diõtt.

8 §

Mie'rrtie'gǵi juäkkmoš

Sää'mte'gǵ tu'mmai sää'mtee'gǵ jii'jjes toi'mmjummša čuä'jtum väärai ää'nnmest. Sää'mtee'gǵ tu'mmstõ'kke väärai ää'nnmest jii'jjes toi'mmjummša ij vuäžž ooccäd muttáz lääitee'l.

Sää'mte'gǵ tu'mmai veä'kkvuõdin, koid miõdät sää'mtee'gǵ pääi'k. Tuäj häiddmen sää'mte'gǵ toi'mmai riikkveä'kkvuõttve'rgǵne'kken. Veä'kkvuõd, koid miõdät sää'mtee'gǵ pääi'k, ä'lǵge kuullad sä'mmlai kiöl da kulttuur kuõskki jioṭṭčvaaldäšm sizz. Riikksuävtõõzz asetõõzzin vuei'tet u'vdded tää'rkab šioṭlmid veä'kkvuõdi, koid miõdät sää'mtee'gǵ pääi'k, juäkkmoõõžž kuõskki mõõntõõllmõõžžin.

Sää'mtee'gǵ miõttâm veä'kkvuõdi suävldet riikkveä'kkvuõttlää'jj (688/2001).

9 §

Õhttsažtoi'mmjem- da sagstõõllâmõõlgtõs

Ve'rgñnee'kk da jee'res õõlmäs vaaldäsmtuäjaid häiddai sagstá'lle sää'mtii'ggin valmstõõleen lää'jjsiõttummuž, vaaldsemvuõdlaž tu'mmstõõggid da jee'res tääimaid, koin vuäitt lee'd jeä'rab miäktõs sää'mmlaid, põrggmõssän vuállad õõutmiõllsazvuõ'tte sää'mtii'ggin le'be vuäžžad sää'mtee'gğ miästmõõžž ouddäl tu'mmstõktuäj. Õhtsažtoi'mmjem- da sagstõõllämõõlgtõs kuäskk sää'mmlai dommvuu'dest čõõdtemnalla aiggum le'be vaaiktõõžžeez beä'lest tok vuállai di jee'res jeä'rben sää'mmlai kiõ'le le'be kulttuu're le'be sij säjja le'be vuõiggädvuõdid algmeeran vaaikteei tääimaid, kook kue'skke:

- 1) vuu'di äänmõõžž;
- 2) riikkmääd, suõjjlemvuu'di da poostaivuu'di häiddmõõžž, äänmõõžž, suõjjlemtääimai čõõd viikkmõõžž, vuo'krjummuž da luõvtummuž;
- 3) kuäiväsmineraalid se'st õõ'nni eettmõõžž ooccam da äü'kken ää'nmem di riikk mädd- da čää'ccvuu'din šõddi käl'ttāiddam;
- 4) sää'mmlai kulttuurhämä kuulli jie'llemvue'jj lää'jjsiõtlvaž le'be vaaldsemvuõdlaž muttāz;
- 5) luäd määngghämmsazvuõd da äimmõsmuttāz kiõtt'õõlli tääimaid;
- 6) sää'mkiõllsaz ouddpeämm di sää'mkiõllsaz da sää'mkiõl mätt'tõõžž ooudās viikkmõõžž;
- 7) sää'mkiõllsaz sosiaal- da tiõrväsvuõttkääžkõõžž čõõd viikkmõõžž da ooudās viikkmõõžž;
- 8) sää'mtee'gğ resuursi da jee'res toi'mmjemouddõõžž staanmõõžž da ooudās viikkmõõžž; le'be
- 9) jee'res va'stteei sää'mmlai kiõ'le, kulttuu're le'be sij säjja le'be vuõiggädvuõdeez algmeeran vaaikteei ää'ss.

9 a §

Sä'mmlai vuõiggädvuõdi lokku vālddmõš ve'rgñni'kk da jee'res õõlmäs vaaldäsmtuäjaid häiddji toi'mmjummšest

Ve'rgñnee'kk da jee'res õõlmäs vaaldäsmtuäjaid häiddai ä'lğge 9 §:st jurddum tääimaid plaanmen da čõõd viikkmen ää'nnmest äärrainaa'livui'm:

- 1) oou'deed sää'mkiõli tuõ'll'jummuž da ooudās viikkmõõžž di sää'mmlai vuõiggädvuõd da ouddõõžžid tuõ'll'jed da viikkād ooudās kulttuurāz mie'ldd looggee'l ä'rbbvuõdlaž jie'llemvuõ'jjeez; da
- 2) kie'ppeed tääimaineez šõddi kiõdlaž vaaiktõõžžid sää'mkiõlid di sää'mmlai vuõiggädvuõ'tte da ouddõõžžid tuõ'll'jed da viikkād ooudās jii'jjez kulttuur mie'ldd looggee'l ä'rbbvuõdlaž jie'llemvuõ'jjeez.

9 b §

Mõõntõõllmõš õhtsažtoi'mmjummšest da sagstõõllmõõžžin

Ve'rgñnee'kk da jee'res õõlmäs vaaldäsmtuäjaid häiddai i'lmmte sää'mteggā samai sõõrgab, ko alttee reäuggmõõžž 9 §:st jurddum aa'sšin. Jõs kõõččmõš lij juätkkjeeiluānddsaz toi'mmjummšest, i'lmmtõõžž älgg tuejjeed ääi'jbeä'lnn ouddäl sagstõõllmõõžž riäššmõõžž. Ve'rgñnee'kk da jee'res õõlmäs vaaldäsmtuäjaid häiddai i'lmmte sää'mteggā, koon mie'rpeivva mõõnee'st sää'mte'gğ älgg i'lmmteed haalāst sagstõõllād ää'sšest. Mie'rrai'gğ älgg lee'd toolkvaž da tõi'st vuei'tet vā'ldded lokku ää'ss kirrsallašvuõd.

Vuäittmõõžž ää'nkani kuāddmõš ij cõõgg ve'rgñnee'kk le'be õõlmäs vaaldäsmtuāj häiddai juä'tkkmet ää'ss kiõtt'õõllmõõžž.

Sää'mtee'gğest lij vuõiggädvuõtt vuäžžad keerjlaž čiõlgtõõžž ää'sšest mie'ldd looggee'l 9 a §:st jurddum aa'sšin da tõið õhttneei plaanin sagstõõllmõõžžid ooudbeä'lnn. Sää'mteggā älgg va'rried toolkvaž ääi'j valmstõõttād sagstõõllmõõžžid. Õhtsažtoi'mmjummšest älgg altteed da sagstõõllmõõžžid čõõdted vuõiggmiõlin da vuõiggäiggsānji nu'tt, što ää'ss lopp-puādõ'sse lij vuei'ttemvuõtt vaaikted ouddäl ää'ss čäuddmõõžž.

Čõõdtem sagstõõllmõõžžin älgg tuejjeed pä'rddkeerj. Pä'rddkerjja pijāt pāājas vue'ssbie'li vuāinlmid ää'sšest di sagstõõllmõõžžid lopp-puādõõžž.

3 lääkk

Täimmpää'jj, täimorgaan da toi'mmjummuš

10 §

Norrõs da täimmpää'jj

Sää'mteggā ko'le 21 vuāžžli'žžed da nellj väärmnee'kk, koid va'lljeet sää'mtee'gğ vaalin neellj ee'jj täimmpāājas, kää'tt älgg vaale'jj rosttovmannu 1 peei'v. Sää'mtee'gğest ä'lğge lee'd uu'cmõsān kue'htt vuāžžla da õhtt väärmek Jeānõõgg, Aanar da Uccjoogg kää'ddest di Suā'djel kää'dd Lappi paalgāskāā'dd

vuu'dest. Looppid 13 vuázzi'žžed va'lljeet jiõnnmeä'r vuáðald, kuuitág nu'tt, što uu'ccmõsán vitt vuázzi la'lgge lee'd sä'mmlai dommvuu'dest.

Riikksuávtõs mie'rrad sää'mtee'gg vaali puáðõõzz vuáðald sää'mtee'gg vuázzi laid da väärnii'kkid tuájeez, meátt raukkmõõžžast čauddõõttmõõžž tuájast da mie'rrad peággtum vaali puáðõõzz vuáðald odd vuázzi da väärne'kk tõn sáija, kää'tt lij vaalpää'j ääi'j jõskkám áármen vuázzi'žžen le'be väärne'kken.

Ko sää'mtee'gg vuázzi laž le'be väärne'kk mõõnat 22 §:st jurddum vaaláá'ntemvuõd tuájjes, riikksuávtõs álgg sää'mtee'gg áltõõžžast tuõttád, što suu oskkumtáimmi lij puuttám.

11 §

Sää'mtee'gg saaggjää'dteei da väärrsaaggjää'dteei

Sää'mtee'gg va'lljad kõskkvuõdstes saaggjää'dteei da kue'htt väärrsaaggjää'dteei. Va'lljummstest álgg tá'lles i'lmmtd vuõiggádvuõttministeriaa'je.

Saaggjää'dteei da väärrsaaggjää'dteei toi'mmje tuájaineez vä'ldtáimmsánji.

12 §

Sábbri õ'htekáččmõš

Sää'mtee'gg sääbbar tu'mmai sábbreez sábbroõšsmest. Sábbar álgg láá'ssen káččad õ'hte, jõs saaggjää'dteei le'be halltõs keäčč tõn taarbli'žžen le'be kuálmõs vuázzi laid nu'tt kai'bbai tiõttum ää'sš kiõtt'õõllám vääras.

Jõs sä'mmlai dommvuu'd kää'ddest le'be vuu'dest va'lljuum vuázzi laž ij vucit vuássõõttád sábbra, suu sáija álgg káččad seámma kää'ddest le'be vuu'dest va'lljuum väärne'kk.

13 §

Sää'mtee'gg halltõs

Sää'mtee'gg va'lljad kõskkvuõdstes halltõõzz, ko'st liá saaggjää'dteei da kuõ'htt väärrsaaggjää'dteei di jáánnmõsán vitt jee'res vuázzi. Sää'mtee'gg va'lljad kõskkvuõdstes halltõ'sse kue'htt väärne'kk. Va'lljummstest álgg tá'lles i'lmmtd vuõiggádvuõttministeriaa'je.

Vaalee'jj toi'mmjeei halltõs juátkk tuájstes, poka odd halltõs lij mánja vaali va'lljuum.

Halltõs valmstáall aa'sšid sää'mtee'gg sábbra da peejj toimmu sää'mtee'gg tu'mmstõõggid nu'tt ko tuájriášsmõõžžast tää'rkben mie'reet.

Sää'mtee'gg tuájriášsmõõžžast vucit tet mie'reed halltõõzz vuázzi tuáj vä'ldtáimmsažvuõdást.

Sää'mtee'gg halltõõzz vuázzi'žžen le'be väärne'kken ij vucit lee'd vaal-lu'vddkáá'dd le'be muuttásoocám lu'vddkáá'dd vuázzi laž le'be väärne'kk.

14 §

Jee'res táimmorgaan

Sää'mtee'gg peejj juõ'kk vaalpää'j aalgást vaal-lu'vddkáá'dd 4 láággast jurddum vaali vääras. Sää'mtee'gg vuáitt piijjád še jee'res táimmorgaanid sä'mmlai jii'jjez kiõl da kulttuur kuõskki jiõččvaaldsma kuulli aa'sši háiddam diõtt.

Sää'mtee'gg vaal-logstõkaa'sši muuttásoocám lu'vddkáá'ddest (muuttásoocám lu'vddkáá'dd) šiõtteet 5 láággast.

15 §

Táimmvää'ld áánnmõš

Sää'mtee'gg sääbbar di halltõs da jee'res táimmorgaan á'nne sää'mtegg kuulli táimmvää'ld tõn mie'ldd ko tãn láá'jjet šiõtteet da sää'mtee'gg tuájriášsmõõžžast mie'reet.

Sää'mtee'gg sääbbar tu'mmai vuáddjurddji beá'lest miárkteei da kookkas kuõ'ddi aa'sšin, jõs ää'sš kirrsallašvuõd diõtt ij nuu'bbnalla šõõdd.

Táimmvää'ld ij vuázzi se'rded 5 § 6 momee'ntest, 7 §:st, 10 § 3 momee'ntest, 11–14, 18 b, 18 c, 18 j, 20, 25 b, 26 ij-ga 41 §:st jurddum aa'sšin.

16 §

Konttár da tuájilažká'dd

Sää'mtee'gğest liä konttâr di ve'rğğ- da reäuggsuäppmōškōōskâst le'ddi tuäjilažkâ'dd tōn mie'ldd ko tō'st sää'mtee'gğ tuäjriäšsmōōžžâst tää'rkben mie'rreet. Sää'mkiōl konttrest šiotteet jeä'rben.

Sää'mtee'gğ ve'rğğoummid, vii'rjid da ve'rğğkō'skke suävldeet, mâid riikk ve'rğğoummiin, vii'rjin da ve'rğğkōōskâst šiotteet da mie'rreet.

Tuäjilažkâ'dd kääzskōōskōōsk määinain da tōi meä'rtōōvvmōōžžâst lij va'stteeinalla viōggâst, mâid riikk kääzskōōskōōsk määinain da tōi meä'rtōōvvmōōžžâst šiotteet, mie'rreet le'be suävat.

17 a §

Såbbra vuässōōttmōš teeknlaž teäðse'rddemnää'l ää'nee'l

Sää'mtee'gğ tuäjriäšsmōōžžâst vuei'tet mie'rreed, što såbbra vuäitt vuässōōttâd ää'nee'l videosagstōōllmōōžž le'be jee'res suävldeei teeknlaž teäðse'rddemnää'l.

Tuäjriäšsmōōžžâst vuei'tet u'vdded tää'rkab meärrōōzzid teeknlaž teäðse'rddemnää'l ää'nnmest jää'kk̄tum mōōntōōllmōōžžâst.

17 b §

Alttōsvuōiggâdvuōtt

Uu'ccmōsân kue'ht̄t̄ue'dvittlo määimōsân tääimtum sää'mte'gğvaalin jiōnnvuōiggâdvuōttum sä'mmlast lij vuōiggâdvuōtt tuejjeed sää'mteggâ alttōōzz sää'mtee'gğ tuōjju kuulli ää's̄sest.

Tää'rkab meärrōōzzid alttōsvuōiggâdvuōd äännmōōžžâst jää'kk̄tum mōōntōōllmōōžžâst da alttōōzz kiōtt' tōōllmōōžžâst uu'det tuäjriäšsmōōžžâst.

18 §

Aa's̄si kiōtt' tōōllmōš

Sää'mtee'gğ sääbbar da jee'res täimmorgaan lij mie'rreemvälldsaž, ko saaggjää'dteei le'be väärrsaaggjää'dteei da uu'ccmōsân bie'll jee'res vuäzzlain liä pääi'k ä'lnn.

Sää'mtee'gğ da tōn piijjâm täimmorgaan vuäzzlaž lij cōglvaž vuässōōttâd nâkam tu'mmstōktuōjju, kää'tt kuäskk persoonlânji suu le'be suu vaaldsemlää'jj 28 § 2 momēe'ntest jurddum roodnairuād le'be nâkam oummu, kää'tt lij peägḡtum paragraaff 3 momēe'nt mie'ldd suin paaldum.

Aa's̄sid čääu'det sää'mtee'gğest jeä'nbōstu'mmstōōgḡin. Jiōni tässa mōōneen ää's̄s čäudd saaggjää'dteei jiōnn. Vaalin kiōččât va'lljuum tōn, kää'tt vuäžž jäänmōsân jiōnid. Jiōni tässa mōōneen čäudd vue'rbb.

3 a lāākk

Ķe'rjituō'll'jōs da tiilltā'rkstummuš

18 a §

Ķe'rjituō'll'jōs

Sää'mtee'gğ Ķe'rjituō'll'jō'sse da tiillčīōlgtō'sse suävldeet tōn lāā'ssen, mâid tăn lāā'jjest šiotteet, Ķe'rjituō'll'jemlää'jj (1336/1997).

18 d §

Tiilltā'rkstemčīōlgtōs

Tiilltā'rkstemlää'jj (1141/2015) 3 lāāgg 6 §:st šiot̄tuum mie'r̄rāi'jest čō'rsteel tiilltā'rksteei ālgg u'vdded juō'kk̄ tillpāā'jest vue'ssmannu loopp rājja mōōnee'st sää'mtee'gğ halltō'sse keerjlaž tiilltā'rkstemčīōlgtōōzz, kää'tt ālgg, tōn lāā'ssen mâid tiilltā'rkstemlää'jjest šiotteet, ää'n̄ned se'st cialkâlm tō'st, liä-a täimmčīōlgtōōzzâst uvddum teäð riikkveä'kk̄vuōd ää'nnmest vuōi'gğest.

4 lāākk

Sää'mtee'gğ vaal

19 §

Vaalee'kk da vaalvu'vdd

Sää'mtee'gg vaali vääras jännam lij õhttan vaalvu'vdden.
Sää'mtee'gg vaalid tääimtet juõ'kk neelljad ee'jj (vaalee'kk).

20 §

Vaal-lu'vddkâ'dd

Vaal-lu'vddkâ'dd tu'mmai ooccmõõžž vuâdald oummu mie'rkkummšest vaal-logstõ'kke di tuejjad vaal-logstõõgg. Vaal-lu'vddkâ'dd peejj toimmu sää'mtee'gg vaalid nu'tt ko tän lää'jjest šiotteet.

Vaal-lu'vddkâdda ko'le saaggjää'dteei da kutt jee'res vuâzzla, koin juõ'kkkast lij jii'jjes-i väärnek. Vaal-lu'vddkââ'ddest â'lõge lee'd vuâzzlaž da väärnek Aanar, Uccjoogg da Jeänõõgg koo'ddin di Suâ'djel kââ'dd Lappi paalgaskââ'dd vuu'dest. Vaal-lu'vddkââ'ddest älgg še lee'd sää'mkiöll-lää'jj (1086/2003) 3 § 1 pääi'kest jurddum sää'mkiöli ä'sštobddmõš.

Sää'mtee'gg halltõõžž vuâzzlaž le'be väärnek le'be muuttasooccâmlu'vddkââ'dd vuâzzlaž le'be väärnek ij vuei't lee'd vaal-lu'vddkââ'dd vuâzzli'žžen ij-ga väärne'kken.

21 §

Jiõnstemvuõiggâdvuõtt

Sää'mtee'gg vaal-logstõ'kke mie'rkkem oudldõssân lij oummu jâlstepäikka kiõččkani tõn lää'ssen, maid 3 §:st šiotteet, što ouumaž teâudd määimõsân vaaltääimtõõžž määimõs peei'v 18 ee'kked da što son lij Lää'ddjännam meerlaž le'be su'st lij älggjännam meerli'žžen leämmaž dommkâ'ddlää'jjest (201/1994) jurddum dommkâ'dd Lää'ddjännmest te'l, ko ooccmõõžž vaal-logstõ'kke vâlddmõõžžâst älgg määimõsân tuejjeed.

22 §

Vaalââ'ntemvuõtt

Sää'mtee'gg vaalin vaalânnsaž lij juõ'kk jiõnstemvuõiggâdvuõttnek, kââ'tt lij miâsttâm vöborše'kken da kââ'tt ij leäkku vä'jjvâlddsaž.

Vöborše'kken ij vuei't lee'd vaal-lu'vddkââ'dd le'be muuttasooccâmlu'vddkââ'dd vuâzzlaž le'be väärnek.

23 §

Vaal-logstõk

Vaal-lu'vddkâ'dd tuejjad jiõnstemvuõiggâdvuõttnei'kkin vaal-logstõõgg. Vaal-lu'vddkâ'dd lij vaal-logstõõgg rekistertuõ'll'jeei.

Vaal-logstõ'kke mie'rkket koo'ddi mie'ldd alfabeettlaž jiärgâst juõ'kk jiõnstemvuõiggâdvuõttnee'kk nõõm da persoontiõtt di dommkââ'dd da addrõõžž, jõs tõk liä teâdast. Vaal-lu'vddkâ'dd vuäitt äâ'nned meerteättriäžldõõgg teâdaid vaal-logstõõgg tuejjummšest. Dommkââ'dd da addrõõžž ij kuuitäg vuâžž mie'rkked vaal-logstõ'kke, jõs tåk teâd liä ve'rgõnni'kki toi'mmjummuž õõlmâsvuõdâst uvddum lää'jj 24 § 1 momee'nt 31 pääi'k mie'ldd peittast õnnum le'be jõs oummu puõtt meerteättriäžldõ'kke lij ruõkkum meerteättriäžldõõggâst da Digi- da meerteättkonttâr staanõk-kääzzkõõžžin uvddum lää'jj (661/2009) 36 §:st jurddum staankiõld.

Vaal-logstõ'kke älgg ooccmõõžž vuâdald vä'ldded jiõnnvuõiggâdvuõttum oummu. Oudldõssân vaalvuõiggâdvuõdi äännmõ'sše ääldmõsân pue'tti sää'mtee'gg vaalin lij, što ooccmõõžž tuejjeet määimõsân vaalee'jj oulddee'i čõhčõmannu loopp räija mõõnee'st.

Oou'dab vaalin vaal-logstõ'kke mie'rkkum oummu vää'ldet vaal-logstõ'kke ooccmõõžžtää, jõs son teâudd viõggâst äärrai lää'jjest šiotuum vaal-logstõ'kke mie'rkkem oudldõõžžid. Oummu jeät kuuitäg mie'rkkuku vaal-logstõ'kke, jõs son i'Immat vaal-lu'vddkâdda, što son ij haa'led šõddâd tõõžž mie'rkkum. Vaal-logstõõgg tuejjeem õhtvuõdâst vaal-lu'vddkâ'dd vuäitt jii'jjes alttõõžž vuâdald vä'ldded lää'ssen lokku õddee'jmannu 1. peei'v 2027 le'be tõn mænna riõššum sää'mtee'gg vaalin vaal-logstõ'kke mie'rkkum jiõnstemvuõiggâdvuõttnee'kk mænna ouu'dab vaali jiõnstemvuõiggâdvuõttäkkä õsttâm päärna da 21 §:st šiotuum ääi'jpo'dde mõõnee'st jiõnstemvuõiggâdvuõttäkkä õstti päärna. Näkam oummu vuei'tet kuuitäg vä'ldded vaal-logstõ'kke eman mænna tõ'st, ko son lij keerjlânji i'Immtam vaal-lu'vddkâdda, što son äänn jii'jjes sä'mmli'žžen 3 § 1 momee'nt meäldlânji.

Vaal-lu'vddkâ'dd ra'vvai da vuâllakee'rjat vaal-logstõõgg määimõsân vaalee'jj oulddee roostovmannu määimõs peei'v. Vaal-lu'vddkâ'dd tu'mmstõ'kke vaal-logstõõgg ra'vvjummšest ij vuäžž ooccâd muttâz lääitee'l.

24 §

I'lmmtõskortt da tu'mmstõk

Vaal-lu'vddkâ'dd tuejjad juõ'kk vaal-logstõ'kke valddum oummust i'lmmtõskoort, ko'st puä'tte ou'dde jionstemvuõiggâdvuõttnee'kkest vaal-logstõ'kke valddum teäd, vaal-logstõõgg vuei'nnemnalla äännmõš, vaalin jionstummuš di vaalpei'vv da 31 a §:st šiotuum vuõiggâdvuõtt jionsted vaalpei'v, da vaal-lu'vddkâ'dd addrõs.

Vaal-lu'vddkâ'dd vuõlttad i'lmmtõskoort juõ'kk jionstemvuõiggâdvuõttnekka, koon addrõs lij teädast, ääi'jbeä'lnn ouddâl vaal-logstõõgg piijimoõžž vuei'nnemnalla.

Vaal-lu'vddkâ'dd tu'mmstõõgg tõ'st, što oummu jeät mie'rkkuku vaal-logstõ'kke, seämmnalla ko tu'mmstõõgg, koin vaal-lu'vddkâ'dd lij kuäddam tu'kkkeekani oummu raukkmoõžž šoddâd valddum vaal-logstõ'kke le'be i'lmmtõõžž, što ij haa'led šoddâd tõõžž mie'rkkuum, vuõltteet ää'sšvuäzzli'žze ääi'jbeä'lnn ouddâl vaal-logstõõgg piijimoõžž vuei'nnemnalla.

25 §

Vaal-logstõõgg vuei'nnemnalla äännmõš

Vaal-lu'vddkâ'dd peejj vaal-logstõõgg le'be tõ'st äärar teädaid persoontiõttid lokku vää'ldkani vuei'nnemnalla nu'tt, što vuei'nnemnalla äännmoõžž kuõskki ääi'j puutmoõžžast lij äi'gğ vaali tääimtummuša uu'cemõsân kutt määnpää'j.

Vaal-logstõõgg ää'net vuei'nnemnalla 10 keäččilõs arggepei'v, koid jeät lokku sue'vet.

Vaal-logstõõgg vuei'nnemnalla äännmõšše jää'kket, mäid vaaldšemlää'jj 62 §:st šiotteet aalmjallaš teättanoudmoõžžast, jõs tän lää'jjest jeät nuu'bbnalla šiotuku.

25 a §

Vaal-logstõõgg õõlmäsvuõtt

Juõ'kkkast lij vuõiggâdvuõtt tobdstõõttâd vaal-logstõ'kke da tõn tuejjummuša kuulli ä'sškii'rjid tõn ääi'j, ko vaal-logstõõgg ää'net vuei'nnemnalla. Vaal-logstõõgg da tõn tuejjummuša kuulli ä'sškii'rjid ij vuäžž u'vdded kopiä'stemnalla le'be sniimmâmnalla ij-ga tõin vuäžž u'vdded kopioid. Vaal-logstõ'kke mie'rkkuum oummust lij kuuitâg vuõiggâdvuõtt vuäžžad mäaustää vâlddõõgg su'st vaal-logstõ'kke valddum teäda. Ää'sšvuäzzla vuõiggâdvuõdast vuäžžad teäd ää'sš kiõtt'tõõllma õhtneei ä'sškii'rjin šiotteet ve'rğgnii'kki toi'mmjummuž õõlmäsvuõdast uvddum lää'jj 11 §:st.

Vaal-logstõõgg di nâkam vaal-logstõõgg tuejjummuša õhtneei ä'sškii'rjid, kook ä'ne se'st teädaid oummu eetnlaž algveärast, älgg ää'nned peittast jee'res ko 1 momee'ntest jurddum ääi'j. Peeitastää'nnemõõlgtõs ij cõõgg teäd ouddmoõžž sää'mteggä sää'mtee'gğ täimmorgaani vuäzzlai da väärnii'kki va'lljeem le'be alttõsvuõiggâdvuõd äännmoõžž čiołgtem vääras ij-ga tõõžž, kää'tt taarbaš teäd jionstemvuõiggâdvuõdäs čio'lggeem vääras.

Vaal-logstõõgg tuejjummuša õhtneei ä'sškii'rji õõlmäsvuõdast šiotteet ve'rğgnii'kki toi'mmjummuž õõlmäsvuõdast uvddum lää'jjest.

25 b §

Vaal-logstõõggâst äärar vää'jj teevmõš

Vaal-lu'vddkâ'dd vuäitt teeuvad vää'jj vaal-logstõõggâst jii'jjes alttõõžž vuädald le'be jionstemvuõiggâdvuõttnee'kk kai'bbjõõžž vuädald. Kai'bbjõõžž älgg kuuitâg tuejjeed 14 peei'v se'st vaal-logstõõgg vuei'nnemnalla äännmoõžž kuõskki ääi'j puuttimest. Muttsid älgg tuejjeed määimõsân kue'htt määnpää'j ouddâl vaaltääimtõõžž alttummuž.

Jõs oummu lää'zztet vaal-logstõ'kke, su'ne älgg mää'jeečani vuõltteed 24 §:st jurddum i'lmmtõskoort.

Jõs vaal-logstõõgg väägglaž meärkkõõžž teeat, teevmõõžžast älgg i'lmmted mää'jeečani ää'sšvuäzzlaž oumže, jõs tõt ij leäkku čiołgsânji taarbtet.

26 §

Vuõigeemkai'bbjõs vaal-logstõõgg kuõskki tu'mmstõõggâst

Kää'tt keäčč, što son lij vuõiggädvuõdtää kuõddum meädda vaal-logstöõggäst, vuäžž kai'bbjed vaal-logstöõgg kuõskki tu'mmstõ'kke vuõigõõzz vaal-lu'vddkää'ddest. Vaal-lu'vddkääda čuä'jtum vuõigeemkai'bbjõõzz älgg tääimted vaal-lu'vddkääda 14 peei'v se'st vaal-logstöõgg vuei'nnemnalla äännmõõžž kuõskki ääi'j puuttmõõžžäst.

Jõs vuõigeemkai'bbjõs, koon tääimtet vaal-lu'vddkääda, lij puättam mie'rääi'jest muuttäsooccamlu'vddkääda, vuõigeemkai'bbjõõzz jeät kuõddu tu'tkkeekani. Vuõigeemkai'bbjõõzz älgg muuttäsooccamlu'vddkää'ddest mää'jeekani tääimted vaal-lu'vddkääda.

Jõs vaal-lu'vddkää'dd tu'mmai, što oummu vää'ldet vaal-logstö'kke, vaal-lu'vddkää'dd vuõlttad su'nne mää'jeekani 24 §:st jionstemvuõiggädvuõtnii'kkid jurddum i'Immtõskoort.

Muuttäsooccmest vuõigeemkai'bbjõõzz kuõskki tu'mmstõ'kke šiotteet 41 1 §:st.

26 a §

Jionstummuš muuttäsooccamorgaan tu'mmstõõgg vuädald

Ooumže, kää'tt ouddäl jionila'skkeem alttummuš čuä'jat vaal-lu'vddkääda le'be vaalpeei'v vaaltäimmkääda muuttäsooccamorgaan lää'jjiõkksaž tu'mmstõõgg jionstemvuõiggädvuõdstes, va'rjet vuäitnmõõžž vuäžžad vaalä'sškii'rjid da jionsted.

Ooumaž lij õõlgtum luõvted vaal-lu'vddkääda le'be va'stteenalla vaaltäimmkääda tu'mmstõõgg le'be tön vuõiggän tuõdštum kopio meärkkõõžž vääras, mõõn tuejjeet vaal-logstö'kke ää'sšest.

27 §

Võboršii'kkä piijmoš da võboršeklogstõk

Võboršee'kk sää'mtee'gğ vaalid vuäžž piijjäd uu'ccmõsän kooom jionstemvuõiggädvuõitnee'kk vuäddeem va'lljeiõhttõs, ko'st ä'lğge lee'd ä'sšsooumaž da väärrä'ssooumaž.

Juõ'kk jionstemvuõiggädvuõitnekk vuäžž vuässõõttäd tä'l'k õõut võboršee'kk piijmo'sše. Jõs oumaž koooll kuei't le'be määng va'lljeiõhttõ'sse, vaal-lu'vddkää'dd älgg jaaukted suu nõõm tõin pukin.

Va'lljeiõhttõs älgg tuejjeed võboršekooccmõõžž vaal-lu'vddkääda mäaimõsän 31. peei'v da tön kuõskki tiuddummšid mäaimõsän 27. peei'v ouddäl vaaltäimtmõõžž alttummuš.

Vaal-lu'vddkää'dd älgg tuejjeed võboršeklogstöõgg mäaimõsän 21. peei'v ouddäl vaaltäimtmõõžž alttummuš. Võboršeklogstöõgg älgg õlmstä'tted, vuõltteed vaalä'sšoummid da ää'nned vaali ääi'j vuei'nnemnalla.

Vaal-lu'vddkää'dd tu'mmstõ'kke võboršeklogstöõggäst ij vuäžž ooccad jeä'rben muttaz.

28 §

Vaaltäimtmõs

Sää'mtee'gğ vaalid tääimtet pä'rğğmannu mäaimõs tiudd neä'ttel vuõssaargäst a'lğgi kuud neä'ttel ääi'j. Vaalid tääimtet pää'st mie'ldd le'be tääimtee'l jionstemliipp mudoi ko pää'st mie'ldd vaal-lu'vddkää'dd i'Immtem päikka. Vaal tääimtet sä'mmlai dommvuu'dest še vaalpeei'v jionstummšen.

Vaali tääimtummšest älgg õlmmsest kuulted.

29 §

Vaalä'sškeerj

Vaal-lu'vddkää'dd älgg mää'jeekani vaaltäimtmõõžž ä'lğgem mænna tuõdštõõžžlânji tääimted juõ'kk jionstemvuõiggädvuõitnekk, koon addrõs lij teädast, vaal-lu'vddkää'dd štemplin niävum jionstemliipp, vaalkuõr, sättkeerj, sättkuõr, võboršeklogstöõgg da jionstemvuä'ppõõžž (vaalä'sškeerj).

Jionstemvuõiggädvuõitnekk, kää'tt ij leäkku vuäžžam pää'st mie'ldd vaalä'sškii'rjid le'be keä'st tõk mõõn-ne mäain diõtt mudoi jiä leäkku, älgg va'rjred vuäitnmõõžž vuäžžad vaalä'sškii'rjid vaal-lu'vddkää'dd konttrest, mätam vaalpeei'v jionstempäai'kest le'be vaal-lu'vddkää'dd i'Immtem päai'kest.

Jionstemvuä'ppõõžžäst älgg peäggted vaal-lu'vddkää'dd konttär da jee'res paai'ki, koin vaalä'sškii'rjid vuei'tet vuäžžad da koid tõid vuei'tet tääimted, jää'ttemaddrõõžžid da äävaiaärramaai'jid di vaalpeei'v jionstempaai'ki jää'ttemaddrõõžžid da äävaiaärramaai'jid.

30 §

Jionstummuš pää'st mie'ldd

Jiõnstemvuõiggädvuõttneķ vuäitt ää'nned jiõnstemvuõiggädvuõddäs, ko lij vuäžžam vaalä'sškii'rjid. Jiõnsteei älgg čiolggsänji mie'rkkeed jiõnstemli'ppe tön vöborsee'kk näamar, koon pue'rren son oudd jiõnäs.

Jiõnstummuš lij čöödtum, ko jiõnstemvuõiggädvuõttneķ lij kuäddam tuõdštöözzlänji pää'st mie'ldd kattum sättkuõrät jää'dtemnalla jiõnstemliipp se'st öö'nni kattum vaalkuõr di tieu'ddmes da vuällakee'rjtemes sättke'e'rj vaal-lu'vddkääda. Jõs jiõnsteei peeji mie'ldd i'lmmtöskoortäs, su'st ij taarbäz mie'rkkeed sättkerija jee'rab ko vuällakee'rjtoõzzäs.

Jiõnila'skkeem alttummša mõõnee'st vaal-lu'vddkääda pää'st mie'ldd puättam jiõnid vää'ldet lokku jiõnila'skkummšest.

31 §

Jiõnstummuš tääimtee'l sättkuõr vaal-lu'vddkääda mudoi ko pää'st mie'ldd

Jiõnstemvuõiggädvuõttneķ le'be suu vä'lddeem ouumaž vuäitt tääimted 30 §:st jurddum vaalä'sškii'rjid sättkuõrät še vaal-lu'vddkää'dd kontra le'be vaal-lu'vddkää'dd i'lmmtem jee'res päikka vaali neelljad tiudd neä'ttel vuõssaarg da kuudad tiudd neä'ttel pä'sspeei'v kõskksaž ääi'j di vaalpeei'v mõõn täättas jiõnstempäai'k vaaltäimmkääda.

Vaal-lu'vddkää'dd älgg ää'nned huõl tõi'st, što tön täimmpaai'kid da tön i'lmmtem jee'res paai'kid kuõddum vaalä'sškii'rjid seelitet vaalpeittaz staaneei naa'lin da što tõi'd tääimtet staanäld vaal-lu'vddkää'dd Aanar kontra ouddäl jiõnila'skkeem alttummuz.

31 a §

Vaalpeei'v jiõnstummuš

Vaalpeei'v jiõnstummuš riäžžät vaali tääimtummuš kuudad neä'ttel pä'sspeei'v.

Vaalpeei'v jiõnstummuš tääimtet ööutäiggsänji juõ'kk sä'mmlai dommvuu'd kää'ddest. Juõ'kk kää'ddest lij uu'ccmõsän öhtt jiõnstempäi'kk.

Jiõnstemvuõiggädvuõttneķ vuäžž jiõnsted 31 g §:st jurddum naa'lin tä'lk tön sä'mmlai dommvuu'd kää'ddest, kää'tt lij mie'rkkuum vaal-logstö'kke suu dommkä'dden.

Jiõnstummuš älgg riäššäd nu'tt, što vaalpeeitas seill.

31 c §

Vaaltäimmkää'dd

Vaal-lu'vddkää'dd älgg ääi'jbeä'lnn ouddäl vaali piijjäd juõ'kk jiõnstempäai'k vääras vaaltäimmkää'dd, koozz ko'le koomm vuäzzla da uu'ccmõsän kue'htt väärrnee'kk nu'tt, što öhtt vaal-lu'vddkää'dd vuäzzlaž da suu jii'jjes-i väärrneķ liä vaaltäimmkää'dd vuäzzli'žžen da väärrne'kken. Säa'mtee'gğ vaali vöborseķ ij vuei't lee'd vaaltäimmkää'dd vuäzzli'žžen le'be väärrne'kken.

Vaaltäimmkää'dd saaggjää'dtee'jen täimm vaal-lu'vddkää'dd ee'ttkõ'sti vuäzzlaž. Vaaltäimmkää'dd va'lljad taarb mie'ldd kõskkvuõdštes väärrsaaggjää'dteei.

Vaaltäimmkää'dd lij mie'reemvålldsaž koomvuäzzli'žžen.

31 h §

Vaalpeei'v jiõnstummuš puuttmõš da vaalpä'rddke'rj

Vaalpeei'v jiõnstummuš puuttäm mænja vaaltäimmkää'dd älgg ää'nned huõl tõi'st, što lei'mmjum vaalčuu'kk da jiõnstem-meärkköözzid se'st öö'nni jiõnstemvuu'd vaal-logstöõgg di vuei'tlvänji vaaltäimmkääda kuõddum sättkuõrid tääimtet vaalpeittaz seillmõõžž staañeei naa'lin mäainte'mes ääjtöõllämtää vaal-lu'vddkää'dd Aanar kontra. Lää'ssen vaaltäimmkää'dd älgg ää'nned huõl lei'mmjemneävvai hiävtummšest ääjtöõlkani vaalčuu'kk lei'mmjem mænja. Vaal-lu'vddkää'dd älgg ää'nned huõl vaalčuu'kk da jiõnstemvuu'd vaal-logstöõgg seelittummšest staan päai'kest jiõnila'skkeem alttummuz räija.

Vaaltäimmkää'dd älgg lää'ssen ää'nned huõl tõi'st, što vaalpeei'v jiõnstummšest tuõ'll'jet pä'rddke'e'rj, koozz mie'rkkeet:

- 1) peei'v di čiaassai'jid, kuä'ss vaalpeei'v jiõnstummuš aa'lii da peäggeš puuttäm;
- 2) mie'ldd äärram vaaltäimmkää'dd vuäzzlaid da väärrni'kkid;
- 3) vaalvie'kktee'jid di jiõnstee'ji jii'jjez va'lljeem vie'kktee'jid; di
- 4) jiõnstee'ji lääkkmeä'r.

32 §

Jiõnstummuš hâiddstroi'ttlest da dââma

Sä'mmlai dommvuu'dest âarra stroi'ttlest hoiddum oummu di tõk dommvuu'dest dââma hoiddum oummu, kook jie mudoi vuaitte jionsted toolkte'mes vaiggâdvuõditââ, vuäzza jionsted hâiddpääi'ksteez.

Hâiddpääi'kest jionstummuš vääras vaal-lu'vddkâ'dd mie'rtrad kõõččmõõžžast âarra kää'dd vaal-lu'vddkää'ddest ee'ttkõ'stti vuäzzla da väärne'kk vaaltäimmše'kken da suu vääroorumžen. Vaaltäimmše'kk vääroorumžen vuetet nõõmte tuõjju suavlaž jee'res oummu še.

Hâiddpääi'kest jionsteen jionstummšest älgg jionsteei da vaaltäimmše'kk lãâ'ssen lee'd mie'ldd jionsteei va'lljeem le'be suu priimmâm sää'mtee'gğ vaal-logstõ'kke jionstemvuõiggâdvuõttne'kken mie'rkkuum ouumaž.

34 §

Jiõnnla'skķeem alttummuš

Vaal-lu'vddkâ'dd alttd jiõnila'skķummuš mânia vaaltäimtoõžž pue'tti vuõssaarg čiass 10. Mânia jiõnila'skķeem alttummušest puattam sãttkuõrid kue'det ää'veekani da lokku vää'ldkani. Tääimtoõžžast tuõ'll'jet pã'rddkee'rj.

Va'lljeeiohttoõžž ä'sšoummust da väärrä'sšoummust lij vuõiggâdvuõtt lee'd ä'ldd jiõnila'skķummušest.

35 §

Mie'rkkummuš vaal-logstõ'kke

Jiõnila'skķummuš alteet ää'vee'l sãttkuõrid da mie'rkkee'l pukid 30 da 31 §:st šiõttuum naa'lin jionstam oummid sãttkee'rj meãldlãnji vaal-logstõ'kke.

Jionstummuš älgg kue'dded lokku vää'ldkani:

1) jõs jionstam oummu jeät leäkku mie'rkkääm vaal-logstõ'kke jionstemvuõiggâdvuõttne'kken le'be jõs puätt ou'dde, što son lij jãammam ouddãl vaaltäimtoõžž alttummuš;

2) jõs sãttke'rj lij nu'tt vãnna, što jeät aainãs vuãittu tuõttãd, kii ouumaž lij jionstam; le'be

3) jõs vaalkuõ'rre lij tuejjuum jionsteei le'be võborše'kk kuõskki le'be jee'res ää'sšte'mes meärkkõs.

Jõs sãttkii'rjin puätt ou'dde, što jionstemvuõiggâdvuõttne'lij jionstam mãng vuãra 30 le'be 31 §:st jurddum naa'lin, vää'ldet lokku tã'lk õõut sãttkuõrin.

Jee'res ko vaalpee'i'v jionstummuš älgg kue'dded lokku vää'ldkani še, jõs jionstemvu'u'd vaal-logstõ'kke tuejjuum meärkkõžžin puätt ou'dde, što ää'sšvuäzzlaž lij jionstam vaalpee'i'v 31 g §:st jurddum naa'lin.

Ko puk jionstam oummu liã mie'rkkuum vaal-logstõ'kke da jionstummšest lokku vää'ldkani kuõddum vaalkuõr sãttkuõrineez liã jerruum čõrru primmum vaalkuõrin, pijãt primmum vaalkuõrid ää'veekani vaalčõkka.

38 §

Vaali puãdõõžž meãrtõõvmmõš

Sää'mtee'gğ vuäzzli'žžen šã'dde va'lljuum 21 jããnmõsãn jionid vuäžžam võborše'kked, oulddee'l, što sij jooukãst liã uu'cemõsãn 10 §:st šiõttuum mie'r võborše'kk Aanar, Uccjoogg da Jeãnoõgg koo'ddin di Suã'djel kãã'dd Lappi paalgãskãã'dd vuu'dest. Jõs 10 §:st šiõttuum meã'r jã tiud, šã'dde kõõččmõõžžast âarra kãã'ddest le'be vuu'dest va'lljuum nu'bben jããnmõsãn jionid vuäžžam võborše'kk nu'tt, što 10 § kai'bbjõõžž teãuddje. Jõs koon-ne dommvuu'd kãã'ddest le'be vuu'dest jã võborše'kk leãmmaž šiõttuum mie'r, šã'dde va'lljuum nu'bben jããnmõsãn jionid vuäžžam võborše'kk dommvuu'dest.

Väärne'kken šãdd va'lljuum Aanar, Uccjoogg da Jeãnoõgg koo'ddin di Suã'djel kãã'dd Lappi paalgãskãã'dd vuu'dest âarra võboršii'kkin va'lljuum šõddãm oummi mânia nu'bben jããnmõsãn jionid vuäžžam võboršek.

Jõs jionnmeã'r liã seãmma šoora, čããu'det võboršii'kki kõskksaž jãrg vuãrbee'l.

Võborše'kk kãã'dd le'be vu'vdd jiõnila'skķummušest meãrtããv tõn mie'ldd, ko'st su'st lij leãmmaž dommkã'dd võborše'kken älggmõõžž mie'rããi'j puuttãmããi'jpoodd.

39 §

Vaali puãdõõžž ra'vvjummuš

Vaal-lu'vddkã'dd ra'vvai vaali puãdõõžž kuãlmad pee'i'v mânia jiõnila'skķeem alttummušest äã'nmes sãbbrest.

Vaali puãdõõžž älgg äãjtõõlkani i'lmmted vuõiggâdvuõttministeriaa'je sää'mtee'gğ vuäzzlai da väärrnii'kķi tuãjeez mie'rreem diõtt pue'tti tãimppããjas.

40 §

Vaali puäðõõzz kuõskki läittmõõ

Jiõnstemvuõiggädvuõttnekk, kää'tt keäčč, što vaali puäðõõzz ra'vvjummuž kuõskki vaal-lu'vddkää'dd täimm le'be tu'mmstõk lij lää'jjuästtsaž, vuäitt tuejjeed sää'mtee'gğ halltõ'sse vuõigeemkai'bbjõõzz määimõsân 14 peei'v tõn peei'vest, kuä'ss vaal-lu'vddkää'dd lij ra'vvjam vaali puäðõõzz. Muuttäsooccmeest vaal-logstõõgg kuõskki aa'sšin šiotteet 5 lääggast.

Sää'mtee'gğ halltõs älgg kiõtt'tõõllääd vuõigeemkai'bbjõõzz kirrsânji da määimõsân ouddäl vaalee'jj loopp. Sää'mtee'gğ halltõõzz tu'mmstõ'kke vuäžž ooccäd muttāz lääitee'l ää'lmõs vaaldäšmvuõiggga määimõsân 14 peei'v tõn peei'vest, kuä'ss ää'sšvuäzzlaž lij vuäžžam Sää'mtee'gğ halltõõzz tu'mmstõõgg teättan. Muuttäsooccmeest jää'kket mudoi, mäid suudõõttmõõžžäst vaaldäšmaa'sšin uvddum lää'jjest šiotteet.

Jõs vaal-lu'vddkää'dd 1 momee'ntest jurddum tu'mmstõk le'be täimm lij leämmaž lää'jjuästtsaž da tät lij vaaittam vaali puäðõ'sse, vaali puäðõõzz älgg vuõigeed da riiksuävtõs älgg taarb mie'ldd mie'rreed sää'mtee'gğ vuäzzlaid da väärnii'kkid vaali vuõiguum puäðõõzz meäldlänji.

Jõs vaali puäðõs ij leäkku vuõigeemnalla, älgg vaalid mie'rreed o'ddest ää'nmemnalla.

40 c §

Tää'r'kab šiotlalm

Vuõiggädvuõttministeria asetõõzzin vuet'tet u'vdded tää'r'kab šiotlmid:

- 1) vaalid õhtnee kuultõõzzin;
- 2) vaal-logstõ'kke oožžõõttmõõžžäst da vaal-logstõõggast jaauktummšest di čiołgtõõzzin, koid õhtteet ooccme'šše;
- 3) vaal-logstõõgg vuet'nmemnalla äänmmõõžžäst;
- 4) võboršekooccmõõžžäst da võboršeklogstõõggast;
- 5) vaalpeei'v jiõnstummuž riäššmõõžžäst, jõs kää'ddest lij jäänab ko õhtt vaalpeei'v jiõnstummuž jiõnstempäi'kk;
- 6) jiõnstemliippäst; di
- 7) vaalä'sški'r'ji seeiltummšest.

5 lääkk

Muuttäsooccäm vaal-logstõõgg kuõskki aa'sšin

41 §

Muuttäsooccämlu'vddkää'dd tuäji da täimmvā'ldd

Sää'mtee'gğ vaal-logstõkaa'sši muuttäsooccämlu'vddkää'dd (muuttäsooccämlu'vddkää'dd) toi'mmai vuõssmõs muuttäsooccämtäā'ssen sää'mtee'gğ sää'mtee'gğest uvddum lää'jj 26 § meäldlaž vaal-logstõ'kke välldmõõžž da tõ'st jaauktummuž kuõskki aa'sšin.

Sää'mtee'gğ õhttvuõðäst toi'mmjeei muuttäsooccämlu'vddkää'dd lij jiõččnaž da čõõnõõðte'mes täimmorgaan.

41 a §

Muuttäsooccämlu'vddkää'dd saaggjää'dteei da jee'res vuäzzla

Muuttäsooccämlu'vddkää'dd jää'dat saaggjää'dteei, kää'tt vuäitt lee'd vä'lddtäimmsaž.

Muuttäsooccämlu'vddkää'ddest liä lää'ssen čärrtäimmsaž vuäzzli'žžen õhtt lää'kkooomažvuäzzlaž da kue'htt ä'sštobdivuäzzla. Lää'ssen muuttäsooccämlu'vddkää'ddest liä ri'jtteei mie'rr väärnee'kk. Väärnekka suävldet, mäid lää'jjest šiotteet muuttäsooccämlu'vddkää'dd vuäzzlast.

Ko saaggjää'dteei lij cõggnam, saaggjää'dteeja šiotuum täimmvā'ld ään muuttäsooccämlu'vddkää'dd lää'kkooomažvuäzzlaž (väärssaaggjää'dteei).

41 b §

Saaggjää'dteei da jee'res vuäzzla ää'ntemvuõtt da nõõmummuš

Muuttäsooccämlu'vddkää'dd saaggjää'dteei da lää'kkooomažvuäzzlaž ä'lğge tieu'dded suudištāmläā'jj 10 läägg 1 § 1 momee'ntest šiotuum su'vddi aalmjallaš ää'ntemkai'bbjõõzzid.

Muuttäsoocämlu'vddkää'dd jee'res vuäzzlain kai'bbjet vuöiggmiöllsažvuõd, ha'rjinemvuõd muuttäsoocämlu'vddkää'dd täimmsuärge di taarbšum persoonlaž jioččvuõdid. Muuttäsoocämlu'vddkää'dd saaggjää'dteei da jee'res vuäzzlaž ij taarbāž lee'd mie'rkkuum sää'mtee'gğ vaal-logstõ'kke.

Riikksuävtõs peeij muuttäsoocämlu'vddkää'dd kuud eeggas vuärstes. Riikksuävtõs mie'rrad muuttäsoocämlu'vddkää'dd saaggjää'dteei verggses meä'rte'mes ääigas da jee'res čärrtäimmsaž vuäzzlaid täimmpääjas. Muuttäsoocämlu'vddkää'dd pijät sää'mtee'gğ e'tkkõõzz vuädald.

Sää'mtee'gğ vuäzzlaž le'be väärnek, vaal-lu'vddkää'dd vuäzzlaž le'be väärnek le'be sää'mtee'gğ kääzzkõõzzäst äärrai ooumaž ij vuei't kuullād muuttäsoocämlu'vddkää'dd. Ooudbeä'lnn 22 § mie'ldd vöborše'kken sää'mtee'gğ vaalin ij vuei't lee'd muuttäsoocämlu'vddkää'dd vuäzzlaž le'be väärnek.

Muuttäsoocämlu'vddkää'dd saaggjää'dteei da jee'res vuäzzla ä'lğge i'lmmted čöönäsvuõdineez. Čöönäsvuõdin i'lmmtumša suävlidet, mäid suudištāmlää'jj (673/2016) 17 lāagg 17 §:st šiotteet ä'sštobdivuäzzla öölgtemvuõdāst i'lmmted čöönäsvuõdines. Čöönäsvuõtti'lmmtõõzz uu'det vuöiggād vuõttministeriaa'je di teättan muuttäsoocämlu'vddkää'dd. Čöönäsvuõdid kuõskki teāдай rekisterāsttmõõzzäst jāā'kket, mäid suu'dji čöönäsvuõtt- da čärrtäimmrekistee'rest uvddum lāā'jjest šiotteet (565/2015).

41 c §

Muuttäsoocämlu'vddkää'dd saaggjää'dteei da vuäzzla pääi'k luõvsmummuš

Muuttäsoocämlu'vddkää'dd saaggjää'dteei da vuäzzla vuöiggād vuõdāst pöõššād tuājstes suävlidet, mäid su'vddivee'rj vuä'mstee'jest šiotteet.

Jõs muuttäsoocämlu'vddkää'dd saaggjää'dteei le'be jee'res vuäzzla tuāj luõvasm kōõsk täimmpää'j, mie'reet seu'rjeei kōõsk äärrai täimmpääjas.

41 d §

Su'vddiäšktoõs

Muuttäsoocämlu'vddkää'dd saaggjää'dteei da jee'res vuäzzlaž ä'lğge tuõjju ää'ljeen u'vdded su'vddiäšktoõzz, jõs son ij leäkku tuejjāam tōn ju'n ääi'jben. Su'vddiäšktoõzz ouddmõõzzäst šiotteet suudištāmlää'jj 1 lāagg 7 §:st.

41 e §

Saaggjää'dteei da jee'res vuäzzla sää'jj

Muuttäsoocämlu'vddkää'dd saaggjää'dteei da jee'res vuäzzlaž lij čöönöõdte'mes suudām vāā'ld ää'neen.

Muuttäsoocämlu'vddkää'dd saaggjää'dteei da jee'res vuäzzlaž täimm su'vddi vasttõõzzin, ko'st šiotteet tää'rken suudištāmlää'jj (673/2016) 9 lāaggast.

Muuttäsoocämlu'vddkää'dd saaggjää'dteei da vuäzzlaž lij öölgum čāuddöõttād tuājstes tōn määnpää'j puudeen, koon mää'ttest son teāudd 70 ee'kked.

41 f §

Ou'dde pu'htti

Muuttäsoocämlu'vddkää'ddest liä nokk vā'ldd- le'be čärrtäimmsa ou'dde pu'htti di jee'res tuājlažkää'dd.

Muuttäsoocämlu'vddkää'dd ou'dde pu'httest älgg lee'd su'vddi vergga vuöiggõ'tti tu'tkkõs. Ou'dde pu'htti tuājain mie'reet tää'rken muuttäsoocämlu'vddkää'dd tuājjiäššmõõzzäst.

Muuttäsoocämlu'vddkää'dd nõõmat muuttäsoocämlu'vddkää'dd ou'dde pu'httid da jee'res tuājlažkää'dd.

41 g §

Muuttäsoocämlu'vddkää'dd čāu'ddemnorroõs

Muuttäsoocäm kuõskki aa'sšid čāau'det muuttäsoocämlu'vddkää'ddest ou'dde pohttmõõzzäst tiuddsäbbrest.

Tiuddsääbbar lij mie'reemvālddsaz, ko ä'ldd liä saaggjää'dteei da ~~ja vähintään kaksi jäsentä,~~ lāā'kkooumažvuäzzlaž da uu'ccmõsān õhtt ä'sštobdivuäzzlaž.

41 h §

Ää'ss kiõtt' tōõllmōš

Ää'ss kiõtt' tōõllma muuttäsooccâmlu'vddkää'ddest suävldet suudōõttmōõžžâst vaaldäšmaa'sšin uvddum lää'jj, jōs tãn lää'jjest jeät jeä'rben nuu'bnalla šiõttuku. Muuttäsooccâmlu'vddkää'dd u'vddem tu'mmstōk lij määustem.

41 i §

Kiõtt' tōõllmōõžž õõlmäsvuõtt

Suudōõttmōõžž õõlmäsvuõdäst muuttäsooccâmlu'vddkää'ddest suävldet, mäid suudōõttmōõžž õõlmäsvuõdäst vaaldäšmsuudištmin uvddum lää'jjest (381/2007) šiõtteet.

41 j §

Teäggtoš

Muuttäsooccâmlu'vddkää'dd koolaid määu'set riikk väärain.
Muuttäsooccâmlu'vddkää'dd saaggjää'dteei da vuäzzlai paa'lkid mie'rreet vuõiggädvuõttministeria ra'vvjem vuädai mie'ldd.

41 k §

Tuäjjriäššmōš

Muuttäsooccâmlu'vddkää'dd organisaatiost, reäuggmest da tuäjjlažkää'ddest mie'rreet tää'rkben muuttäsooccâmlu'vddkää'dd tuäjjriäššmōõžžâst, koon muuttäsooccâmlu'vddkää'dd tiuddsäåbbar ra'vvai.

41 l §

Muuttäsooccâm-mõõntōõllmōš

Muuttäsooccâmlu'vddkää'dda čuä'jtum läittmōõžž älgg tääimted vaal-lu'vddkää'dda 14 pei'v se'st vaal-lu'vddkää'dd vuõigeemkai'bbjōõžž diõtt tuejjuum tu'mmstōõgg teättanvuäžžmest.

Vaal-lu'vddkää'dd älgg mää'jeekani tääimted läittmōõžž, ää'ss kuõskki ä'sškii'rjid da ciälklmes läittmōõžžâst muuttäsooccâmlu'vddkää'dda.

Jōs läittmōš, koon tääimtet vaal-lu'vddkää'dda, lij puättam mie'rääi'jest muuttäsooccâmlu'vddkää'dda, läittmōõžž jeät kuõdðu tãn vuädald tu'tkkeekani. Läittmōõžž älgg te'l tääimted mää'jeekani vaal-lu'vddkää'dda.

Muuttäsooccâmlu'vddkää'dd älgg kiõtt' tōõlläd läittmōõžž kirrsânji.

Muuttäsooccemest muuttäsooccâmlu'vddkää'dd tu'mmstō'kke šiõtteet 41 m §:st.

41 m §

Juätkkläittmōš ää'lmōš vaaldäšmvuõiggsa

Muuttäsooccâmlu'vddkää'dd tu'mmstō'kke vuäžž ooccäd muttáz lääitee'l ää'lmōš vaaldäšmvuõiggsa, jōs ää'lmōš vaaldäšmvuõigäs meätt läittamlää'v.

Läittamlää'v muuttäsooccemōõžžâst ää'lmōš vaaldäšmvuõiggsa suävldet, mäid suudōõttmōõžžâst vaaldäšmaa'sšin uvddum lää'jj 110 da 111 §:st šiõtteet. Valituslupaa koskevan päätöksen perustelemiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 112 §:n 2 momentissa säädetään. Mudoi muuttäsooccemest ää'lmōš vaaldäšmvuõiggsa suävldet, mäid suudōõttmōõžžâst vaaldäšmaa'sšin uvddum lää'jjest šiõtteet.

6 lääkk

Jee'res šiõttälm

42 §

Muuttäsooccâm

Sää'mtee'gğ halltõõzz da lu'vddkää'dd di sää'mtee'gğ piijjâm jee'res tâimmorgaan tu'mmstõ'kke vuäzz ooccâd muttâz lääitee'l sää'mteggâ, jõs tãn lãä'jjest le'be jee'resã'rnn lãä'jjest jeät nuu'bbnalla šiotuku. Sää'mtee'gğ tu'mmstõ'kke vuäzz ooccâd muttâz lääitee'l ää'lmõs vaaldãšmvuõiggsa. Muuttãsooccmest šiotteet suudõõtmõõžžãst vaaldãšmaa'sšin uvddum lãä'jjest.

43 §

Tuäjjlažkãä'dd vãlddmõš

Sää'mte'gğ nõõmat le'be vãldd tuäjjlažkãä'ddes.

43 a §

Vuõiggãdvuõtt jeãltõ'kke

Sää'mtee'gğ kãäzzkõõžžãst le'ddi oummin lij vuõiggãdvuõtt jeãltõ'kke da ko sij liã jäämmam, sij ouddõsvuãžžjin lij vuõiggãdvuõtt piãrjeãltõ'kke riikk vãärain suãvldeei vue'zzi seãmma šiotlmi mie'ldd ko riikk kãäzzkõõžžãst le'ddi oummin da sij ouddõsvuãžžjin.

Ooudbeã'lnn 1 momee'ntest jurddum jeãltõkstaã riãšsmõõžžãst šõddi koolain sää'mte'gğ lij õõlgtum mã'hssed jeãltõkmãäus nu'tt ko riikk jeãltõkfoondãst uvddum lãä'jjest (1297/2006) šiotteet.

Jeãltõkstaã toimupiiijmõõžž vãäras sää'mte'gğ älgg juõ'kk ee'jj i'lmmed riikk-kontra teãdaid kãäzzkõõžžstes le'ddi oummin. Teãdaid i'lmmed riikk-konttãr u'vddem vuã'ppõõžzi meãldlãnji.

Jõs jeãltõkmãäus jeät mahssu mie'rãã'i'jest riikk jeãltõkfo'ndde, pe'rjet ekksaž äjjnemkoorg korgglãä'jj (633/82) 4 § 1 momee'ntest jurddum korggvuãd mie'ldd.

Jeãltõkmãäusaid da äjjnemkoorgid vuãžžat pe'rjed tõn jiãrgãst ko piidi da mãäusai tiu'ddepiiijmõõžžãst uvddum lãä'jjest (706/2007) šiotteet.

43 b §

Peeitãtãã'nmem- da pãã'mehko'rvveemõõlgtõs

Sää'mtee'gğ le'be 14 §:st jurddum tâimmorgaan vuãzzlaž le'be 18 c §:st jurddum tiill ij vuãžž äãlgbie'lloomže lãã'vtãã õlmmeed ij-ga äã'nned privatt äũ'kknes, mãid son tuãj hããideen lij vuãžžãam tie'tted nuu'bb persoonlaž vuõ'jjin, tãllõõžžlaž sãã'jest le'be jããrnãk- le'be ämmatpeittsest.

Ooudbeã'lnn 1 momee'ntest jurddum ooumaž lij õõlgtum ko'rvveed pãã'meh, koon son tuãjstes lij jããutai le'be huõltesmesvuõd diõtt tuejjããm sãã'mteggâ. Seãmma kuãskk jee'res ooumže tuejjuum pãã'meh, ko tuejjad veã'r tãn lãä'jj vuãstta.

Pãã'mehko'rvvõõžž suãvtõõllmest di, jõs ko'rvveemõõlgtum oummu liã mãnggaz, vasttõõžž juãkkõõttmõõžžãst lij viõggãst, mãid pãã'mehko'rvveemlãä'jjest (412/74) šiotteet.

Ve'rğgoummu da tuãjjla pãã'mehko'rvveemõõlgtõõžžãst lij viõggãst, mãid pãã'mehko'rvveemlãä'jjest da jee'res sãã'jest šiotteet.

Tãt lãä'kk puãtt viõ'kke mannu pee'v 20 .

Sãã'mteggâ, koon tãimmpãã'jj lij kõõsk tãn lãä'jj viõ'kke puã'deen, suãvldeet 10 § nãkmen ko tõt leãi tãn lãä'jj viõ'kke puã'deen.

Sãã'mte'gğ, koon tãimmpãã'jj lij kõõsk tãn lãä'jj viõ'kke puã'deen, juãtkk tuãjstes vuõssmõs tãn lãä'jj mie'ldd va'lljuum sãã'mtee'gğ tãimmpãã'j aalg rãjja.

Tãn lãä'jj viõ'kke puã'deen kiõtt'tõõllãm vue'lnn äãrrai 9 §:st jurddum äšša suãvldeet tãn lãä'jj viõ'kke puã'deen viõggãst leãmmaž 9 §. Nãkam äšša jeät suãvlduku tãn lãä'jj 9 a da 9 b §:id.

